

УДК 090.1(73=161.2):027.7(477.83-25)НБЛНУ

ОСОБИСТА КНИЖКОВА КОЛЕКЦІЯ БОГДАНА ВИНАРА У ФОНДАХ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Олена НАУМОВА

*Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка,
вул. Драгоманова, 17, м. Львів, 79601, Україна, тел. (032) 239-47-47,
ел. пошта: elena_naum@rambler.ru*

Висвітлено історію формування та зміст книжкової колекції Богдана Винара, переданої Науковій бібліотеці Львівського національного університету імені Івана Франка у 2000–2007 рр. Достатньо вичерпно наведено основні факти, що стосуються наукової та видавничої діяльності Б. Винара, наголошено на його великому внеску у бібліотекознавчу науку США. Показано, що колекція Б. Винара належним чином репрезентує українознавчі дослідження, спогади та художні твори, видані поза межами України після Другої світової війни.

Ключові слова: Богдан Винар, особисті книжкові колекції, Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, україністика поза межами України.

Протягом останніх десятиліть особисті книжкові колекції та особові фонди діячів науки і культури, що зберігаються в бібліотеках і архівах України, привертають усе більшу увагу дослідників. Цій тематиці присвячується значна кількість публікацій у спеціалізованих виданнях. Особисту бібліотеку науковця розглядають як пам'ятку культури та своєрідний історичний архів доби, у яку він працював. Ці книжкові колекції розповідають нам про коло наукових зацікавлень ученого та географію його наукових зв'язків.

Важливе значення у національно-культурній розбудові держави має повернення на батьківщину наукових і культурних надбань української діаспори та ознайомлення з ними якомога більшої кількості громадян. Тож книжкові колекції відомих діячів діаспори, що їх отримали бібліотеки України після проголошення незалежності, відіграють особливу роль у приєднанні великого доробку вчених діаспори до досягнень вітчизняної науки та в популяризації видатних постатей української еміграції.

Однією з таких визначних фігур є бібліотекознавець, видавець, доктор з економіки Богдан Степан Винар зі Сполучених Штатів Америки. Його особисту книжкову колекцію бібліотека отримала 2000 р.

Декілька слів про життєвий шлях ученого. Богдан Винар народився 7 вересня 1926 р. у Львові в родині педагогів. Його батько, Іван Винар, виходець із заможної селянської родини, закінчив Віденський університет, де вивчав класичну філологію і археологію. У 1914 р., після початку Першої світової війни та оголошення мобілізації, І. Винар зголосився на військову службу, воював на російському фронті, а 1916 р. потрапив у російський полон. У 1917 р. він повернувся на Україну, де вступив до Куреня Січових Стрільців під командуванням Євгена Коновальця, а згодом, 1918 р. –

до Першого українського козачого полку імені гетьмана Богдана Хмельницького, першої української військової частини, сформованої у 1917 р. в Києві на добровільних засадах. Пізніше І. Винар брав участь у воєнних операціях у складі Української Галицької армії. Згодом, зробивши блискавичну педагогічну кар'єру, він працював у приватних школах Педагогічного товариства “Рідна школа”, обіймаючи перед війною посаду директора Приватної дівочої гімназії імені Іллі та Іванни Кокорудзів “Рідної школи” Українського педагогічного товариства. Мати Б. Винара, Євфросина Дорик-Винар, навчалася в учительській семінарії “Рідної школи”, згодом закінчила Вищі учительські курси у Львові. Вона була директором дівочої народної школи ім. Бориса Грінченка, яка знаходилась у приміщеннях собору Св. Юра. У “Споминах” Б. Винар характеризував своїх батьків так: “Був Тато... безкомпромісним, “некрикливим” українським патріотом [...] Батьки жили українським шкільництвом... Ніколи не вчили у польських школах, незважаючи на те, що у тих державних школах платня була значно вищою”¹. Освіту Богдан розпочав у Львові. Вже під час Другої світової війни він закінчив Академічну гімназію.

Після того, як у 1939 р. Львів зайняли радянські війська, І. Винара неодноразово викликали на допити до НКВС, і він дивом unikнув арешту. Це, фактично, і спонукало родину до еміграції на Захід під час Другої світової війни. У березні 1944 р. родина Винарів виїхала на Захід, спочатку до Одербергу (тепер – Богумін, Чехія), де мешкали їхні родичі, пізніше – до Праги і Пльзеню. У 1945 р. родина потрапила до Мюнхена. У Мюнхенському університеті Б. Винар вивчав економічну теорію і отримав диплом економіста та ступінь доктора наук з економіки. Та оскільки табори для переміщених осіб у Німеччині почали закривати, слід було подумати про постійне місце проживання. У серпні 1950 р. Б. Винар емігрував до США. Не володіючи англійською мовою на достатньому рівні, він спочатку працював звичайним робітником, а у 1951–1952 рр. – бухгалтером на фабриці “Тремко” у Клівленді. У 1954 р. Б. Винар переїхав до Денверу, де у 1956 р. розпочав студії з бібліотекознавства в університеті. У 1958 р. він закінчив навчання з найкращими оцінками у групі, отримавши ступінь магістра гуманітарних наук. Б. Винар працював адміністративним асистентом декана Бібліотечної школи, професора Бейлі, а пізніше – керівником технічного відділу університетської бібліотеки. На третьому році роботи він розпочав викладати у Бібліотечній школі курс “Вступ до бібліографії та довідкової літератури”. Згодом Б. Винар став професором Вищої бібліотечної школи у Денверському університеті. У 1966 р. він переїхав до містечка Дженесіо у штаті Нью-Йорк, де одержав посаду професора і декана Вищої бібліотечної школи у Нью-Йоркському державному університеті. Він був першим деканом українського походження, що здобув цю посаду в американському університеті. За час його керівництва школа збільшила кількість студентів-магістрантів, розробили програму нових курсів, істотно переробили старі, і школа отримала акредитацію. У 1970 р. Б. Винар повернувся до Денверу, обливши викладацьку роботу у зосередився на праці у видавництві “Libraries Unlimited”. Його у 1964 р. заснував сам Б. Винар на власні кошти, без залучення великих капіталів. Видавництво розвивалося завдяки вкладанню коштів-гонорарів від праць Б. Винара та його брата Любомира, які виходили друком у видавництві. Починалось усе з однієї кімнати, відведеної під видавництво, пакування книжок у гаражі та невеликого штату працівників, а згодом, коли справа почала розвиватись, для потреб видавництва по-

¹ Винар Б. *Моя життя: спомини*. – Денвер: Українське Академічне Видавництво, 2003. – С. 23.

будували окрему будівлю. Сьогодні “Libraries unlimited” – одне з найпрестижніших видавництв американської довідкової літератури. Б. Винар був його президентом і головним редактором до 2001 р. У видавництві вийшло друком понад 1500 книжок, у тому числі близько 20 на українську тематику. У 2000 р. річний продаж книг “Libraries unlimited” сягав чотирьох мільйонів доларів, а штат складався з 30 працівників. Видавництво спеціалізується на виданнях бібліотечної літератури, довідників. Свої книги в ньому видали близько 500 авторів. Ще більшою була кількість рецензентів довідника “American Reference Book Annual” та іншого бібліотечного щорічника “Library and Information Science Annual”, що виходив протягом семи років. Серед авторів, які друкувались у видавництві, були декан Бібліотечної школи у Клівленді Джессі Шира, декан Бібліотечної школи в Іллінойському державному університеті Роберт Даунс, декан Бібліотечної школи у Таллагасі, штат Флорида, Льюїс Шорс. Діапазон книг видавництва на бібліотечну тематику є досить широким – від бібліотекознавчих теоретичних праць до біографій відомих бібліотекарів, підручників, що висвітлюють питання бібліографії, каталогізації, індексування, бібліотечного менеджменту та видань, присвячених спеціалізованим бібліотекам. Декілька поколінь американських бібліотекарів використовували підручники “Libraries Unlimited” у навчанні та роботі. Великим досягненням стала поява у 1978 р. “Словника американської бібліотечної біографії” (“Dictionary of American Library Biography”). У 2001 р., зважаючи на свій вік, Б. Винар відійшов від справ та продав видавництво європейському підприємству “Ельсевір-Рід” (“Elsevir-Reed”), представництво якого у США має назву “Грінвуд Пресс” (“Greenwood Press”).

Внесок ученого у розвиток бібліотечної справи в США є незаперечним. Богдан Винар є автором і співавтором багатьох робіт, присвячених бібліотекознавству. Звертаючи увагу на недостатнє довідково-інформаційне забезпечення бібліотекарів Америки, він почав працювати в цьому напрямку і став відомим укладачем бібліографічних покажчиків. Серед них у першу чергу слід згадати започатковане Б. Винаром видання щорічних бібліографічних довідників “American Reference Book Annual” (скорочено – ARBA), на сторінках яких обговорюються різноманітні довідкові видання, і в яких щороку подається близько 2 тисяч рецензій на книги. Концепція видання такого щорічника полягала у ґрунтовному ознайомленні читача з літературою такого роду, коли поряд із даними про книгу містилася рецензія на неї та наводилися поклики на інші опубліковані рецензії на цю працю. Перший щорічник складався з двох томів і з’явився у 1970 р. Ці довідники стали класикою бібліотечної літератури і користуються незмінним попитом. Їх можна знайти у всіх великих бібліотеках США, Канади, Великобританії, Австралії. Б. Винар був консультантом багатьох бібліотечних шкіл у США, здійснював службові поїздки та інспекції, досліджував роботу багатьох бібліотечних навчальних закладів, виступав з доповідями. Він був постійним учасником конференцій Американської бібліотечної асоціації. У 1960-х рр. його обрали першим головою Славістичної секції Американської бібліотечної асоціації. Вчений також редагував “Щорічник бібліотечної науки”. Б. Винар здобув непересічний авторитет та пошану в академічних наукових колах Америки. Він особисто знав майже всіх деканів бібліотечних вищих шкіл, багатьох професорів. Б. Винар очолював комітет “Медалі Дьюї” з відбору кандидатів для найвищих відзначень у бібліотечній справі у США. Доказом визнання вагомого внеску Б. Винара у розвиток бібліотечної справи у США було вручення йому у 1977 р. престижної нагороди Американської бібліотечної асоціації імені Ізадори Жілберт Мадж (Mudge Citation). Нагороду засновано на честь

видатної американської жінки-бібліотекаря, яку вважають однією з найвпливовіших фігур у галузі бібліотекознавства США ХХ ст. Б. Винар отримав цю нагороду за редакторську працю та роботу, пов'язану з виданням довідкової літератури.

Велике значення має суспільно-громадська активність вченого у середовищі української діаспори та наукова діяльність Богдана Винара у галузі українознавства. Ще в Німеччині, а потім у США Б. Винар був активним членом українського студентського об'єднання "Зарево", а також редактором та автором статей у офіційному органі "Зарева" – журналі "Розбудова держави", що виходив у 1951–1958 рр. у США. Ось як Б. Винар пише про це у "Споминах": "Зареву завдячую дуже багато. Вчився писати і думати, фактично почав більш серйозно цікавитися українською економікою... Навчився трохи і редакційної праці, був, мабуть, не найгіршим організатором"². Назву "Розбудова держави" журнал отримав від однойменної статі Аркадія Жуковського, яка вийшла у 1951 р. у тодішньому ще "Бюлетні Зарева". У ній А. Жуковський розцінив концепцію "розбудови нації" стосовно активних дій молодого покоління української діаспори як уже застарілу, та закликав прийняти концепцію "розбудови держави". Б. Винар став ініціатором створення Товариства українських бібліотекарів Америки, одним із засновників Товариства українських професорів США. Вчений був дійсним членом НТШ з 1965 р. (Історично-філософічна секція), а з 1969 р. – дійсним членом УВАН, брав участь і виступав із доповідями на засіданнях та конференціях Української Вільної Академії Наук у Денвері та Нью-Йорку. Листувався та підтримував зв'язки із видатним істориком Олександром Оглобліним, головою УВАН. Також Б. Винар брав участь у з'їздах Американської асоціації слов'янських студій (ААСС). Його двічі обирали головою Денверського відділу Українського конгресового комітету Америки. У 1974 р. Б. Винар створив Українську наукову фундацію, яка, на його думку, мала б фінансувати важливі наукові проекти, пов'язані з вивченням України. Він був президентом фундації, а до Наукової Ради входили О. Оглоблін, М. Антонович, О. Баран, Т. Гунчак, В. Кубійович, Ю. Луцький, І. Рудницький, Ю. Шевельов. Було частково профінансовано англійський переклад "Історії української літератури" Д. Чижевського, видано брошуру "Reader's Guide" із переліком найважливіших праць про Україну. При УФН створили комітет захисту українських дисидентів та політв'язнів, зокрема Є. Сверстюка та І. Світличного. Також Б. Винар виступав із доповідями на конференціях "Асоціації для поширення українських студій" (у 1982, 1991 і 1997 рр.) та був головою круглих столів для обговорення дискусійних тем. Асоціацію було створено зусиллями Дмитра Штогрини при Іллінойському університеті. Згадані конференції були важливим місцем зустрічі та обміну думок науковців зі США та Канади, що спеціалізувались на вивченні України. Останнім часом на конференції запрошували наукових діячів та бібліотекарів з України, зокрема у 1997 р. у конференції на тему "Бібліотечна співпраця між Україною та Америкою та питання української мови в сучасній Україні" брали участь Олександр Афонін із Книжкової Палати, Людмила Розумна зі Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та Олександр Дедик із фундації "Сейбр-Світло". У журналі "Slavic Review" протягом періоду, коли його редагував професор Степан Горак, друкувалися статті Б. Винара, присвячені Україні. Здійснюючи адміністративні поїздки по країні і відвідуючи бібліотеки різноманітних навчальних закладів, Б. Винар вивчав фонди української літератури, що зберігалась у цих бібліотеках. Так, він

² Винар Б. *Моя життя: спомини...* – С. 230.

здійснив аналіз україніки в Гарвардському університеті та об'єднав цю літературу у окрему колекцію. Окрім того, Б. Винар вивчав стан бібліотек української діаспори у США, у тому числі і бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка та бібліотеки й архіву УВАН.

У 1972 р. при видавництві “Libraries Unlimited” Богдан Винар заснував окремий підрозділ “Ukrainian Academic Press” (Українське академічне видавництво), в якому відтоді з'явилося понад 20 англомовних видань з різних аспектів україністики. Б. Винар так писав у своїх спогадах про створення УАВ: “Я дуже добре знав стан україніки в англійській мові. Праць не було багато, поважна частина написана не зовсім доброю англійською мовою. [...] Тоді я подумав, чи не варто створити український відділ видавництва, наше видавництво знають в США і Канаді, може варто б спробувати”³. У новоствореному видавництві запланували видання серії української класики в англійському перекладі. У цій серії у 1970-х рр. вийшли книжки “Невеличка драма” В. Підмогильного, “Чорна рада” П. Куліша, “Патетична соната” М. Куліша, “Fata morgana” М. Коцюбинського. У 1973 р. видали антологію сучасної української прози (“Modern Ukrainian Short Stories”), укладачем якої був професор Юрій Луцький. Це було паралельне видання українською і англійською мовою новел українських письменників. Другим накладом це видання вийшло у 1995 р. Також у 1973 р. у видавництві надрукували докторську дисертацію Д. Струка про Василя Стефаника з доданими до праці перекладами новел В. Стефаника. У 1976 р. видали книгу Є. Сверстюка “Собор у риштуванні” в англійському перекладі. З наукових праць, що вийшли друком у цьому видавництві, слід згадати “Щоденник Еріха Лясо́ти фон Стеблау з 1594 р.” (The Diary of Erich Lassota von Steblau 1544, 1975), “Історію української літератури. З одинадцятого до дев'ятнадцятого століття” проф. Д. Чижевського (1975) та друге і третє видання книги Джона Армстронга “Український націоналізм” (1980, 1990). До речі, друк більшості книжок фінансувався з прибутку від англомовних видань. “Я знав, що видання книжок з українською тематикою треба субсидювати”, – писав Б. Винар у “Споминах”⁴. Про дві українознавчі бібліографії Б. Винара, що він їх видав у видавництві, мова піде нижче.

У багатотомній “Енциклопедії українознавства”, надрукованій українською та англійською мовами, головним редактором якої був професор В. Кубійович, Б. Винару належить понад 20 статей англійського та більш ніж 100 статей українського видання, переважно на економічну тематику. В англомовному виданні енциклопедії Б. Винар був редактором першого тому. Вчений плідно співпрацював з Американською асоціацією розвитку слов'янських досліджень та Українською історичною асоціацією.

Починаючи від 1989 р., Б. Винар неодноразово приїздив до України і до Львова зокрема. У Києві він був у Центральній науковій бібліотеці ім. В. І. Вернадського, у Львові – на зборах, де розглядали питання створення Наукового товариства ім. Шевченка, та в Інституті суспільних наук, де познайомився з відомим українським істориком Ярославом Ісаєвичем. Також учений відвідав редакції львівських газет, Львівський державний університет ім. Івана Франка, брав участь у конференціях у Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника (1990) та виголошував доповідь на Другому Міжнародному конгресі україністів (1993) на тему “До питання енумеративної бібліографії”.

³ Винар Б. *Моя життя: спомини...* – С. 345.

⁴ Там само. – С. 211.

Науковий доробок ученого найповніше відображено у бібліографічному довіднику його праць, що вийшов у 1993 р.⁵ Передмову до книги написав Ярослав Ісаєвич. У довіднику в хронологічному порядку наведено книги, статті, рецензії авторства Богдана Винара, всього 2025 позицій. Перш за все, треба відзначити праці з бібліотекознавства. Найвідоміша – це університетський підручник “Вступ до каталогуння і класифікацій” (“Introduction to Cataloging and Classification”), у якому розглянуто принципи складання каталогів і подано характеристику бібліотечних класифікацій, у тому числі й Універсальної десятикової класифікації. Книга витримала дев’ять видань, останнє з яких з’явилося у 2000 р. Заслужують на увагу також перша книга вченого на бібліотечну тематику “Вступ до бібліографічної та довідкової роботи” (“Introduction to Bibliography and Reference Work”), що вперше побачила світ у 1964 р. та витримала чотири видання, а також “Методи досліджень у бібліотекознавстві” (“Research Methods in Librarianship”) 1962, 1968 та 1971 рр. видання та “Бібліотечні надходження. Бібліографічний довідник літератури і довідкових видань” (“Library Acquisitions. A Classified Guide to Literature and Reference Tools”) 1970 та 1971 рр.

Як упорядник і співупорядник бібліографічних довідників, Б. Винар представлений низкою довідкових видань, що знайомлять читачів із великим різноманіттям довідкової літератури США з різних галузей знань. Найвідомішим серед довідників є “Американський щорічник довідкової літератури” (“American Reference Books Annual”), що виходить від 1970 р. Неодноразово перевидавалися довідники Б. Винара “Найкращі довідники. Книги, які потрібні довго, вибрані з Американського щорічника” (“Best Reference Books. Titles of Lasting Value Selected from American Reference Books Annual”) та “Довідники в м’яких обгортках: анований довідник” (“Reference Books in Paperback: An Annotated Guide”). У 1986 р. вийшли “Довідник предметних енциклопедій та словників АРБА” (“ARBA Guide to Subject Encyclopedias and Dictionaries”) та “Довідник біографічних словників АРБА” (“ARBA Guide to Biographical Dictionaries”) під редакцією Б. Винара. Необхідно згадати і про участь вченого в роботі над укладанням “Біографічного словника американської бібліотечної справи” (“Dictionary of American Library Biography”), виданого 1978 р., та додатком до нього, що вийшов у 1990 р. Ця фундаментальна праця, робота над якою велася понад п’ять років, містить понад 300 бібліографічних статей-довідок про найвизначніших діячів бібліотечної справи США та є результатом колективного співавторства більш ніж 200 науковців. Ініціатором створення такого довідника, координатором проекту та загальним редактором був Богдан Винар. До редакційної колегії входили також головний редактор Джессі Шіра, виконавчий редактор Джордж Бобінскі та ще 14 консультантів. У 1980 р. вийшла “Бібліографія Колорадо” (“Colorado Bibliography”) під редакцією Б. Винара. Вона предметно впорядкована, містить понад 9 тисяч позицій літератури та є найдетальнішим описом матеріалів про штат Колорадо. Прибуток від продажу цього довідника Б. Винар віддав на розвиток Бібліотечної школи у Денвері.

З міркувань українського патріотизму Б. Винар узявся створити кілька бібліографічних покажчиків, присвячених Україні. Це книга “Україна: бібліографічний довідник англомовної літератури” (“Ukraine: A Bibliographic Guide to English-Language Publications”), видана у 1990 р., де є 1084 позиції – монографії, наукові статті, докторські дисертації з українознавчої тематики з поданим коротким описом кожної праці,

⁵ *The International Writings of Bohdan S. Wynar, 1949–1992: A Chronological Bibliography.* – Englewood: Ukrainian Academic Press, 1993. – 265 p.

назвами споріднених робіт та друканих рецензій на подане видання. Наступний довідник має назву “Незалежна Україна: бібліографічний покажчик англomовних публікацій, 1989–1999”⁶ і вийшов друком у 2000 р. Появі цього довідника, як зазначив Б. Винар у передмові, сприяв неабиякий інтерес до української тематики і збільшення кількості публікацій, що з’явилися після проголошення незалежності України. Ця чергова бібліографія Б. Винара охоплює наукові публікації на соціально-гуманітарну тематику про Україну, які побачили світ англійською мовою протягом вказаного десятиліття. Усі праці (1719 позицій) подано за розділами: джерелознавство; мистецтво, фольклор та етнографія; економіка; освіта та філософія; етнічні студії та діаспора; географія, навколишнє середовище і демографія; історія та політичні науки; мова та лінгвістика; право; література; мистецтво; релігія. В окремий підрозділ джерельних публікацій виділено огляди архівних та бібліотечних зібрань, а також бібліографічні покажчики. Окремо у 1980 р. вийшла розвідка Б. Винара “Докторські дисертації на українську тематику англійською мовою (1928–1978 pp.)” (“*Doctoral Dissertations on Ukrainian Topics in English (1928–1978)*”), де наведено перелік дисертацій на українську тематику, захищених в університетах усього світу, окрім Радянського Союзу. Б. Винар наголосив на тому, що метою цієї публікації було прагнення привернути увагу до існування значних “білих плям” в науковій літературі на цю тему та окреслити напрямки майбутніх досліджень на українську тематику. Іншими словами, Б. Винар уважав своїм громадським обов’язком розповсюдження знань про нашу країну в англomовному світі і заохочення до написання розвідок про Україну.

Економічні дослідження Б. Винара також базуються на українській тематиці. Першою його працею з економіки була монографія “Розвиток української легкої промисловості”, видана у 1955 р. За нею побачили світ дослідження “Економічний колоніалізм в Україні” (“*Economic colonialism in Ukraine*”, 1958), “Сучасний стан економічної науки на Україні” (1961), “Українська промисловість: студія советського колоніалізму” (“*Ukrainian Industry: A Study of Soviet Colonialism*”, 1964), “Українознавство на еміграції: джерела та матеріали, 1919–1964” (“*Ukrainian Studies Abroad: Historical Materials and Sources, 1919–1964*”, 1965), “Економічна думка у Київській Русі” (“*Economic Thought in Kievan Rus*”) та “Національна економіка: стан наукових досліджень, історія економічної думки і статистика” (у співпраці з І. Витановичем, 1971). У 1994 р. на науковій конференції УВАН Б. Винар виголосив доповідь про дослідження економіки України академіка О. Оглобліна, а 1991 р. на конференції Асоціації для розвитку українознавства виступив із доповіддю про відомого українського економіста Володимира Тимошенка.

Передаючи книги з особистої книжкової колекції до бібліотеки Львівського університету, Б. Винар прагнув познайомити читачів бібліотеки, передовсім, із виданнями української діаспори та поповнити фонди бібліотеки літературою такого роду. Книжки з Нью-Йорку до України переслала фундація “Сейбр-Світло”. Колекція складається з 1061 позиції книжок та періодичних видань. Більшість із них – українською мовою (приблизно 75 % від загальної кількості). Далі, у порядку зменшення чисельності, йдуть книжки англійською та польською (приблизно по 12 %), російською, латинською, німецькою та французькою мовами. Більшість книг надійшла до бібліотеки у 2000 р., у 2001 р. зареєстровано 19 позицій, у 2004 р. – 25, останнє надходження відбулося у 2007 р. (чотири книги, серед них – “Бібліографічний покажчик

⁶ *Independent Ukraine. A Bibliographic Guide to English-Language Publications, 1989–1999.* – Colorado: Englewood, 2000. – 552 p.

праць Л. Винара”, а також два примірники надзвичайно цікавих “Споминів” Б. Винара, в яких він описує свій життєвий і науковий шлях).

Починаючи аналіз книжкової колекції, серед різноманіття видань виділяємо насамперед праці самого Б. Винара та книги, що побачили світ у його видавництві. Це бібліографічний покажчик його праць, економічні розвідки, книги з бібліотекознавства, написані англійською мовою, бібліографічні довідники, що виходили у видавництві “Libraries Unlimited”, книги видавництва “Ukrainian Academic Press” (наприклад, праця Д. Струка “A Study of Vasyly Stefanyk” (1973) з перекладом на англійську мову новел В. Стефаніка та видані під редакцією Ю. Луцького оповідання “Modern Ukrainian Short Stories” (1995) з паралельним текстом українською та англійською мовами). Отже, книги самого власника книжкової колекції та книги, надруковані в його видавництві, посідають у ній вагоме місце.

Необхідно також приділити увагу працям брата Б. Винара – Любомира Винара, відомого історика, професора Кентського університету, багаторічного президента Українського історичного товариства, головного редактора журналу “Український історик”, дійсного члена НТШ, члена історичної секції УВАН в США, відомого в науковому світі дослідника історії козаччини, української культури та історіографії. Це розвідки “Історія українського раннього друкарства 1491–1600”, “Питання походження полковника Максима Кривоноса”, “Автобіографія М. Грушевського з 1906 по 1926 роки як джерело до вивчення його життя і творчості”, “Юліян Бачинський – видатний дослідник української еміграції”, “З перспективи десятих років: “Український історик” 1963–1973”. Англійською мовою написані праці “Ukrainian Kozaks and the Vatican in 1594”, “Ukrainian-Russian Confrontation in Historiography. Michael Hrushevsky Versus the Traditional Scheme of “Russian” History”, “Ethnic Research Center: Two Decades of Growth 1971–1991”, “Ten Years of Ethnic Forum and Cumulative Index 1980–1989”. Дві останні роботи присвячено діяльності Центру для вивчення етнічних публікацій і культурних інституцій, заснованому при Кентському університеті у 1971 р. та бюлетеню, який видає цей Центр. Також у колекції зберігається бібліографічний покажчик праць Л. Винара.

Аналізуючи добірку книг на суспільно-політичну, історичну та гуманітарну тему, які зберігаються в колекції, доходимо висновку, що їхні автори та видавці з української діаспори у США, Канаді, Німеччині, Латинській Америці мали на меті, по-перше, ознайомити українських читачів-емігрантів зі спадщиною української материкової науки, культури, творами суспільно-політичної думки. Часто це були перевидання праць, перше видання яких було здійснене в Україні, як праці М. С. Грушевського, “Нарис історії України” Теофіла Коструби (Торонто, 1961), праці на політичну тематику В’ячеслава Липинського (“Листи до братів-хліборобів”, Нью-Йорк, 1954), “Твори” українського філософа Памфила Юркевича, “Спогади” громадського діяча і мецената кінця XIX – початку XX ст. Євгена Чикаленка (Нью-Йорк, 1955), розвідки і статті філолога Василя Сімовича у його книзі “Українське мовознавство” (Оттава, 1981). По-друге, велику частину колекції складають праці українських науковців-емігрантів, які працювали в різних наукових установах, в тому числі і українознавчих. Ця частина колекції дуже важлива з точки зору вивчення наукового доробку вчених діаспори. Необхідно зазначити також, що у колекції зберігається дуже значна кількість книжок-спогадів українських емігрантів, починаючи від Агапія Гончаренка, одного з перших українських політичних емігрантів, що емігрував у США в XIX ст., представників так званої другої та третьої хвиль української еміграції, діячів ОУН та УПА, дисидентів та втікачів з СРСР, які перебралися до США після Другої світової війни (радянський дер-

жавний діяч Віктор Кравченко, математик Леонід Плющ, радянський генерал Петро Григоренко).

Звертаючись до найбільш значних праць книжкової колекції на тему історії та археології України, слід виділити “Нарис ранньої історії Руси-України” С. Мішка, “Передісторія та рання історія України” П. Курінного, “Київ часів Володимира та Ярослава” Н. Полонської-Василенко, “Гетьман Пилип Орлик (1672–1742), його життя і доля” Б. Крупницького, “Договір гетьмана Б. Хмельницького з Москвою року 1654” А. Яковліва, “Археологія України” Я. Пастернака, “Наталія Дмитрівна Полонська-Василенко: бібліографія наукових та науково-популярних праць” О. Оглобліна, “Ілюстрована історія Лемківщини” Ю. Тарновича, збірник “Буковина, її минуле і сучасне” під редакцією Д. Квітковського, Т. Бриндзана, А. Жуковського, “Жінка і держава” І. Кузич-Березовського.

Низку книжок із колекції Б. Винара присвячено питанням історії України ХХ ст. Тема революційних подій в Україні 1917–1921 рр., історії УНР та ЗУНР розкривається на сторінках спогадів прем’єр-міністра ЗУНР Костя Левицького “Великий зрив (до історії української державності від березня до листопада 1918 р. на підставі споминів та документів)” (Нью-Йорк, 1968; перше видання – Львів, 1931). Також слід згадати книгу спогадів про події на Україні у цей період “Від легенд до правди” (Нью-Йорк; Філадельфія, 1960) українського громадсько-політичного діяча і дипломата Лонгіна Цегельського, якому надали честь зачитати Акт злуки між ЗУНР та УНР у 1919 р. біля пам’ятника Богдану Хмельницькому у Києві. Іван Фещенко-Чопівський, учений-металург, міністр уряду УНР, залишив спогади під назвою “Хроніка одного життя” (Житомир, 1992). “Збірник на пошану О. Шульгіна” (Париж; Мюнхен, 1969) присвячений політичному, громадському і науковому діячеві Олександрові Шульгіну, члену Центральної Ради, генеральному секретарю міжнародних справ УНР, який був присутній у складі української делегації на Паризькій мирній конференції.

На тему Карпатської України написані історичні розвідки “За правду і волю: спомини і дещо з історії Карпатської України” Августина Штефана та “Карпато-українська держава: до історії визвольної боротьби карпатських українців у 1919–1939 рр.” Петра Стерчо. Англійською мовою видано розвідку Вікентія Шандора “Carpatho-Ukraine in the Twentieth Century: A Political and Legal History” (Cambridge, 1997).

У колекції знаходимо праці Панаса Феденка – українського політичного діяча і історика, який досліджував комуністичний режим у СРСР: “Ісаак Мазепа – борець за волю України” (Лондон, 1954), “Україна після смерті Сталіна” (Мюнхен, 1956). Також слід згадати книги доктора філософії з Українського вільного університету в Мюнхені Петра Мірчука: “Коліївщина: гайдамацьке повстання 1768 р.” (Нью-Йорк, 1973), “Українська державність 1917–1920” (Філадельфія, 1967), “Акт відновлення української державності 30 червня 1941 року: його генеза та політичне й історичне значення” (Нью-Йорк, 1952), “Степан Бандера – символ революційної безкомпромісовості” (Нью-Йорк; Торонто, 1961), “Українська Повстанська Армія 1942–1952” (Мюнхен, 1953), “Зустрічі й розмови в Ізраїлю (Чи українці “традиційні антисеміти?”)” (Нью-Йорк, 1982). У споминах Костя Паньківського “Від держави до комітету” (Нью-Йорк; Торонто, 1957) описується діяльність Української Національної Ради у Львові та її Генерального Секретаріату влітку 1941 р.

В колекції є багато книжок, які висвітлюють питання історії українського націоналістичного руху. Особі голови Проводу ОУН присвячено збірник “Євген Коновалець”, який вийшов у Парижі 1938 р. Вартими уваги є праці З. Книша, в яких він головню описує діяльність УВО та ОУН на Західній Україні: “Історія Української по-

літичної думки до кінця XVIII століття: популярний нарис” (Париж; Вінніпег, 1952), “Так перо пише... Вибрані статті” (Торонто, 1965), “На повні вітрила. Українська військова організація в 1924–1926 рр.” (Торонто, 1970), “ЗУНРО: Західно-Українська національно-революційна організація. Історично-політичний аналіз” (Торонто, 1974), “Розбрат. Спогади й матеріали до розколу ОУН у 1940–1941 рр.” (Торонто, [б. р. в.]), “Смерть Станіслава Собінського. На тлі шкільного народовбивства в Західній Україні” (Торонто, 1982), “З таємних документів польської окупації Західної України: Збірник документів” (Вступна стаття, переклад і пояснення Зиновія Книша) (Торонто, 1983), “Справа Східних Торгів у Львові” (Торонто, 1965), “Голос з підпілля: розповідь Кривоноса”, “Перед походом на схід” (у 2-х ч.) (Торонто, [б. р. в.]), “Піп Гапон” (Торонто, 1977). Необхідно згадати також книги діячів Організації українських націоналістів: Андрія Мельника (“Спогади” (Київ, 1995)), Євгена Онацького (“Шляхом на Роттердам” (Буенос-Айрес, 1983) та “Портрети в профіль” (Чикаго, 1965) – нариси про письменників і політиків), Ярослава Стецька (“30 червня 1941 року” (Торонто, 1967)), Лева Ребета (“Формування української нації” (Мюнхен, 1951) та “Світла і тіні ОУН” (Мюнхен, 1964)). Член бандерівської ОУН та учасник бойових дій УПА Микола Чарторийський написав спогади у двох томах “Мандри життя” (Нью-Йорк, 1973–1974). Діяч українського повстанського руху часів Другої світової війни Тарас Бульба-Боровець є автором спогадів “Армія без держави: слава і трагедія українського повстанського руху” (Вінніпег, 1981). За участю закордонних частин ОУН у 1957 р. видано збірник “Українська Повстанська Армія: збірка документів за 1942–1950 рр.” (1957). Греко-католицький священник і історик Ісидор Нагаєвський, який у 1943–1945 рр. був польовим духовником дивізії “Галичина”, залишив по собі “Спогади польового духовника” (Торонто, 1985).

Праці на політичну тематику, які зберігаються у колекції Б. Винара, висвітлюють питання, що були головними для української нації протягом тривалого часу. Це – пошук національної ідентичності, пробудження національної свідомості та боротьба за незалежність України. Тому багато розвідок присвячено ідеології націоналізму: “Основи українського націоналізму” (1951) та “Проблеми історіософії українського націоналізму” (1950) Ю. Бойка, “Розвиток української національно-політичної думки (від поч. 19 ст. до М. Драгоманова)” (Нью-Йорк, 1965; перше видання – Львів; Київ, 1922) Юліана Охримовича, “Динаміка визвольної боротьби” (Мюнхен, 1973) Анатолія Камінського, “Ідеологія організованого і т. зв. волевого націоналізму: аналітично-порівняльна студія” (Вінніпег, 1954) В. Мартинця, “Перспективи української революції” (Мюнхен, 1978) С. Бандери, “Збірник підпільних писань” (Мюнхен, 1959) П. Федуня-Полтави, головного ідеолога збройного підпілля ОУН. З творів засновника “чинного націоналізму” Дмитра Донцова зустрічасмо “Націоналізм” (Лондон; Торонто, 1966; перше видання – Жовква, 1936), “Дух нашої давнини” (Мюнхен; Монреаль, 1951), “Дві літератури нашої доби” (Торонто, 1958), “Хрестом і мечем: збірник праць” (1967), “Підстави нашої політики” (1957), “За яку революцію” (1957). Темі українського національного життя та націоналізму присвячені книги англійською мовою: праця Яна Козіка “The Ukrainian National Movement in Galicia: 1815–1849” (Edmonton, 1986) та згадана вище праця Д. Армстронга, видана у видавництві “Libraries Unlimited” – “Ukrainian Nationalism”. Український правник та історик, професор УВУ у Мюнхені Матвій Стахів є автором книги “Українські політичні партії у соціологічному насвітленні” (Нью-Йорк; Детройт; Скрантон, 1954). Проблеми історії та критики української суспільно-політичної думки присвячено збірник есе “Між історією й політикою” (Мюнхен, 1973) Івана Лисяка-Рудницького, одного з засновників Канадського інсти-

туту українських студій при Альбертському університеті. Окремо варто згадати праці Миколи Шлемкевича, філософа, громадсько-політичного діяча, дійсного члена НТШ та УВАН. Це книги “Загублена українська людина” (1954), “Галичанство”, “Українська синтеза чи українська громадянська війна” (1949), у яких автор порушує питання національної свідомості і соборності, виступає проти ідейної нетерпимості і шукає нові шляхи розвитку українського суспільства. У багатьох перерахованих вище працях розглядаються питання україно-російських взаємин, національної політики в СРСР. Також цю тему порушено у книгах “Україна і українська політика Москви” (Мюнхен, 1956) М. Прокопа та “Відносини Захід – Схід і проблеми поневолені Москвою націй” (Мюнхен, 1975) Миколи Лівіцького, Президента УНР в екзилі. Також варто згадати його працю “ДЦ УНР в екзилі між 1920 і 1940 роками”. Діяльність апарату ЧК–КДБ розглянуто у книзі С. Мечника “Від оприччини до КГБ: духовність московського імперіялізму” (Мюнхен, 1981).

В колекції зустрічаємо праці Володимира Кубійовича, географа, громадсько-політичного діяча, організатора видання та головного редактора “Енциклопедії українознавства”. Це наукова розвідка “Зміни в стані населення Української РСР у 1959–1969 рр.” (Мюнхен, 1972), автобіографічний матеріал з додаванням бібліографії наукових праць в книгах “Мені 70”, “Мені 85”. Невеличка брошура В. Кубійовича та В. Маркуся “Дві українські енциклопедії” (Нью-Йорк, 1961) вміщує порівняння “Енциклопедії українознавства” та “Української радянської енциклопедії” та різницю в висвітленні деяких тем, зокрема історичних.

Книги на релігійну тематику порушують питання церковної історії, стан та взаємовідносини різних християнських конфесій на українських землях протягом століть. Вартими уваги є, наприклад, праці Т. Коструби “Нариси церковної історії України 10–13 ст.” у двох томах (Торонто, 1955), В. Липинського “Релігія і церква в історії України” (Філадельфія, 1925), М. Чубатого “Історія християнства на Русі-Україні” (Рим; Нью-Йорк, 1976) та його ж розвідка англійською мовою “Russian church: Policy in Ukraine” (New York, 1946), І. Нагаєвського “Об’єднання церкви й ідея патріархату в Києві: історико-богословська студія” (Торонто, 1961) та “Рим і Візантія (Вселенська церква і патріарх Фотій): У 900-річчя роз’єднання церкви” (Торонто, 1956), С. Сабола “Католицизм і православие в 900-ті роковини поділу християнської церкви (1054–1954)” (Нью-Йорк, 1955), І. Назарка “Святий Володимир Великий, володар і хреститель Русі-України” (Рим, 1954) та “Яків Суша – єпископ Холмський (1610–1687)” (Рим, 1971), Д. Блажейовського “Schematism of the Ukrainian Catholic Church: a Survey of the Church in diaspora (1884–1988)” (Rome, 1988), М. Брадовича “Одна нація – одна церква” ([б. м. в.], 1950), збірник “Українська церква: нариси з історії Української Православної церкви” (Вінніпег, 1982). З праць історика церкви, культуролога Івана Огієнка (митрополита Іларіона) знаходимо: “Українська культура” (Вінніпег, 1970), “Дохристиянські вірування українського народу” (Вінніпег, 1965), “Святий Димитрій Туптало: його життя й праця” (Вінніпег, 1960) та спогади про події на Україні 1919–1920 рр. “Рятування України: на тяжкій службі своєму народові” (Вінніпег, 1968). Два томи “Мартирології українських церков” (упорядники О. Зінкевич, О. Воронин, Т. Лончина; Торонто; Балтимор, 1985) наводять документи і матеріали про стан Української Православної та Української Греко-католицької церков у ХХ ст. на Україні та їх переслідування з боку радянської влади. Книга М. Рудницької “Невидимі стигмати” (Рим, 1971) присвячена життю кардинала Йосипа Сліпого.

Чимало книжок колекції стосуються теми життя та діяльності українських емігрантів у США, Канаді. Михайло Шарик, український громадський діяч і доброво-

лець Української Галицької Армії, який у 1926 р. емігрував до Канади і довгий час був головою Крайової управи Українського національного об'єднання та очолював Головну управу Стрілецької громади, написав два томи спогадів про громадське життя українців у Канаді під назвою “З віддалі 50 літ: боротьба за наше обличчя і волю українського народу” та “Важкими шляхами Канади” (Торонто, 1969–1971). Також у колекції присутня книга “25 років Спілки Української Молоді Канади, 1948–1973” (Торонто, 1973). Події громадського та культурного життя українців діаспори знайшли відображення у книзі українського політичного діяча і журналіста Івана Кедрина, який працював у редакції газети “Свобода”, найбільшого українського щоденного видання на американському континенті. Це збірник статей на історичну, суспільно-політичну, літературознавчу, мистецьку тематику під назвою “У межах зацікавлення” (Нью-Йорк, 1986). Інша книга цього автора – спогади під назвою “Життя – події – люди” (Нью-Йорк, 1976). “Українці у вільному світі: Ювілейна книга Українського Народного Союзу 1894–1954” (Нью-Йорк, 1954) – таку назву має книга, видана з нагоди ювілею найстаршої й найбільшої організації українців США з поширенням діяльності на Канаду, що була заснована у 1894 р.

Значну дослідницьку та видавничу діяльність провадить Канадський інститут українознавчих студій, заснований при Альбертському університеті в Едмонтоні. Багато видань цього наукового закладу зберігається в колекції Б. Винара. До них належить, наприклад, низка цікавих бібліографічних довідників⁷. Вартими уваги є книги Ігоря Шевченка “Ukraine between East and West: Essays on Cultural History to the Early Eighteenth Century” (Edmonton, 1996) та “The Refugee Experience: Ukrainian Displaced Persons after World War II” (за редакцією В. Ісаїва, Ю. Бошика і Р. Сенкуса; Edmonton, 1992). У 1984 р. з ініціативи Канадського інституту українознавчих студій розпочалася програма з упорядкування архівних матеріалів діячів української діаспори у Державному архіві Канади в Оттаві. Результатом цієї роботи було видання праць про впорядковані колекції Олени Кисілевської, відомої діячки жіночого руху в Галичині, письменниці і журналістки; Івана Ковалевича, теолога, члена Екзекутиви і Президії Комітету українців Канади; Катерини Антонович, художниці і громадської діячки; Івана Боберського, повноважного представника уряду ЗУНР у США та Канаді і представника Львівського товариства опіки над українськими емігрантами в Канаді у 1920-х рр.

Літературознавчі та мовознавчі праці у книжковій колекції Б. Винара також презентують українських вчених діаспори. Дмитро Чижевський, філософ, культуролог, літературознавець і славіст, представлений своєю найвизначнішою працею “Історія української літератури від початків до доби реалізму” (Нью-Йорк, 1956) та перекладом цієї розвідки на англійську мову “A History of Ukrainian Literature from the 11th to the End of the 19th Century”, здійсненим у видавництві Б. Винара “Ukrainian Academic Press” у 1975 р. З праць Леоніда Білецького присутні: “Історія української літератури. Ч. 1: Народня словесна творчість” (Аугсбург, 1947, зберігається на правах рукопису), “Руська правда” й історія її тексту” – розвідка про найважливішу пам'ятку стародавнього українського права, та невеличка праця “Дмитро Дорошенко”, присвячена першому президентові УВАН. Літературознавець Григорій Костюк написав книги

⁷ Boshyk Y., Balan B. *Political Refugees and “Displaced Persons”, 1945–1954: A Selected Bibliography and Guide to Research With Special Reference to the Ukrainians.* – Edmonton, 1982; Petryshyn W. R., Chomiak N. *Political writings of Post-World War Two Ukrainian Emigres: Annotated bibliography and Guide to Research.* – Edmonton, 1984; Swyrypa F. A. *Guide to Ukrainian Canadian Newspapers, Periodicals and Calendar-Almanacs 1903–1970.* – Edmonton, 1985.

“Окаянні роки, від Лук’янівської тюрми до Воркутської трагедії (1935–1940 рр.)”, спогади про роки заслання, та “Зустрічі і прощання” у двох томах, спогади про літературний процес на Україні у 1920–1930-х рр. та найвизначніших українських письменників того часу. Також у колекції зберігаються книги дослідника “Розстріляного відродження” Юрія Лавриненка: “Чорна пурга” та інші спомини” (спогади про Норильський табір НКВС та події в Україні 1920–1930-х рр.) та “На шляхах синтезу клярнетизму (До 60-ліття “Сонячних клярнетів” і 10-ліття смерти Павла Тичини)”. Варто згадати також працю професора кафедри української літератури Українського наукового інституту Гарвардського університету Григорія Грабовича “У пошуках великої літератури”. У 1960 р. в Мюнхені здійснили перевидання книги М. Зерова “Нове українське письменство”, перше видання якої побачило світ у Києві 1924 р. Збірник “Остап Луцький і сучасники” (Нью-Йорк; Торонто, 1994) вміщує листування О. Луцького з О. Кобилянською та І. Франком. Заслугує на увагу книга поета, перекладача і критика Яра Славутича “Українська література в Канаді”. Цікавою статтю є славіст, мовознавець і громадський діяч Ярослав-Богдан Рудницький, який як член Федеральної королівської комісії для справ двомовності й двокультурності у Канаді відстоював конституційне визнання української мови та мов інших національних меншин у Канаді. У колекції присутні його розвідка “Український наголос як функційна проблема” та книга “З подорожі навколо світу (1970–1971 рр.)”, нариси про народознавство та життя української діаспори у світі. Також серед мовознавчих праць знаходимо книгу Романа Смаль-Стоцького “Українська мова в Советській Україні” (Нью-Йорк, 1969; перше видання – Варшава, 1936) про переслідування української мови і процес русифікації на Україні. Ця тема також розкривається у розвідці англійською мовою Василя Вериги “Communication Media and Soviet Nationality Policy: status of national languages in Soviet T. V. broadcasting” (New York, 1972) та працях В. Чапленка “Більшовицька мовна політика” (Мюнхен, 1956) і С. Николишина “Культурна політика большевиків і український культурний процес” ([б. м. в.], 1947).

Художня література колекції представлена переважно творами українських письменників, що жили на еміграції. Серед книжок знаходимо “Щоденник” Володимира Винниченка у двох томах та його “Анотовану бібліографію”, твір-епопею “Діти чумацького шляху” Докії Гуменної, поезії “Із-під світу” Тодося Осьмачки, книгу “Правда Кобзаря” Василя Барки. Представником Празької школи, групи українських поетів та письменників, культурно-організаційним центром яких у 1920-х рр. була Прага, є Юрій Липа (три томи новел на тему національно-визвольних змагань 1918–1920 рр. під назвою “Нотатник”, книга “Поезія”, історична розвідка “Київ – вічне місто” та праця “Розподіл Росії”, присвячена історії Росії початку ХХ ст. та політиці щодо національних меншин, а також російсько-українським відносинам). До Празької школи належали Євген Маланюк (прозова “Книга спостережень” у двох томах), Юрій Клен (справжнє ім’я Освальд Бурггардт, “Вибране” та “Твори”), художниця, скульптор і літератор Оксана Лятуринська (“Зібрані твори”, Торонто, 1983), Наталя Лівницька-Холодна (“Поезії старі і нові”, Нью-Йорк, 1986). Варто згадати романи “Полтава” та “Літо над озером” письменника-романіста Олекси Ізарського (справжнє ім’я – Олексій Мальченко), повість “На світланку” Юрія Тиса (псевдонім Ю. Крохмалюка), книгу дорожніх нарисів української письменниці і журналістки Олени Кисілевської “Листи з-над Чорного моря”, збірку оповідань про воїнів УПА “Р-33” Нестора-Всеволода Ріпечького, історичний роман “1709” Леоніда Полтави (справжнє прізвище – Пархомович), “Вибрані поезії” Вадима Лесича, збірки гумористичних оповідань “Віта-

міни”, “Смішні сльозинки”, “Зорепад” Миколи Понеділка. Інша книга гумористичних оповідань під назвою “Триць Зозуля” Едварда Козака, гумориста і художника, який навчався у художній школі Олекси Новаківського, проілюстрована його ж карикатурами. У колекції наявні книжки письменників Нью-Йоркської групи, літературної організації, заснованої у 1958 р. в Нью-Йорку. Це твори української письменниці і художниці Емми Андіївської (поетичні збірки “Наука про землю”, “Каварня”, “Спокуси святого Антонія” та “Роман про людське призначення”), поезії Юрія Тарнавського (“Ось, як я видужую”), поезія та проза Віри Вовк (“Елегії”, “Духи й дервіші”). Варто уваги є книга “Мандрівки у часі і просторі” української письменниці, малярки та археолога Ліди Палій. Ілля Кириак, український письменник з Канади, представлений повістю-трилогією “Сини землі”. Це плід 20-річної праці, присвячений суспільно-побутовому життю переселенців з України в канадських преріях. З інших українських авторів зустрічаємо Василя Чапленка зі збірником оповідань та публіцистичних творів “Близьке й далеке”, Віру Марську (літературний псевдонім Марії Струтинської) з повістю “Буря над Львовом”, В’ячеслава Будзиновського з історичним оповіданням “Під одну булаву”, Міру Гармаш (справжнє ім’я – Володимира Васишин) зі збіркою поезій “Срібна свиріль”, Ольгу Мак з книгою спогадів “З часів єжовщини”, Юрія Борця з повістю “У вирі боротьби”, Оксану Керч (псевдонім Ярослави Гаращак) з романом “Альбатроси”, Олеся Гая-Головка з романом про життя українських письменників у СРСР “Смертельною дорогою”, Юрія Буряківця з романом “Нездолані”. Також у колекції є книги українського письменника-фантаста, дисидента, члена-засновника Української Гельсінської групи Олександра Бердника: поезії “Блакитний коваль” та есе “Пора звести блакитний храм”, присвячене духовному відродженню України.

Цікавими є спогади українських діячів театрального та музичного мистецтва, що жили на еміграції. Йосипу Гірнику, голові Українського театру в Америці, належить книга “Спомини” (1982), а Олександрю Кошицю, видатному хоровому диригенту, композитору і етнографу, – книга “Спогади”. Також у колекції зберігається бібліографічний покажчик, присвячений Володимиру Січинському, архітектору, графіку і мистецтвознавцю, який від 1949 р. мешкав у Нью-Йорку.

З періодичних видань у колекції Б. Винара наявні збірник “За державність: матеріали до історії Війська Українського”, який у 1930-х рр. видавало Українське воєнно-історичне товариство у Каліші та Варшаві, “Український збірник” видання Інституту для вивчення історії та культури СРСР у Мюнхені за 1950–1960-ті рр., в якому висвітлювали питання історії України у складі СРСР, “Літопис Волині” – науково-популярний збірник волинезнавства за 1955–1972 рр., “Вільна Україна” – журнал української визвольної думки, що виходив у Нью-Йорку і друкував статті на тему світової політики і політики стосовно України, та “Вісті з Сарселю” – видання НТШ в Європі, яке розповідає про його діяльність.

Отже, книжкова колекція Б. Винара є цінним джерелом вивчення наукових праць та художніх творів українських діячів діаспори. Відомі вчені та громадські діячі розкривають досі невідомі сторінки історії українців в еміграції, подають своє трактування історичних та суспільно-політичних подій. Книжкова колекція дозволяє нам глибше осягнути внесок, який зробили науковці діаспори у розкриття важливих для української культури і науки питань.

BOHDAN VYNAR'S PERSONAL BOOK COLLECTION HELD BY IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF L'VIV RESEARCH LIBRARY

Olena NAUMOVA

*Ivan Franko National University of L'viv Research Library,
17, Drahomanov Str., L'viv, 79061, Ukraine, tel. (032) 239-47-47,
e-mail: elena_naum@rambler.ru*

The history of Bohdan Vynar's book collection, which was transferred to the Ivan Franko National University of L'viv Research Library in 2000–2007, together with its contents, is revealed. The main facts concerning Vynar's scholarly and editing work are exhaustively described and his huge contribution to Library Studies in the USA is emphasized. It is shown that Bohdan Vynar's collection properly represents Ukrainian Studies' research, memoirs and belles-lettres published outside Ukraine after the Second World War.

Key words: Bohdan Vynar, personal book collections, Ivan Franko National University of L'viv Research Library, Ukrainian Studies outside Ukraine.

ЛИЧНАЯ КНИЖНАЯ КОЛЛЕКЦИЯ БОГДАНА ВИНАРА В ФОНДАХ НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ ЛЬВОВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ ИВАНА ФРАНКО

Елена НАУМОВА

*Научная библиотека Львовского национального университета имени Ивана Франко,
ул. Драгоманова, 17, г. Львов, 79601, Украина, тел. (032) 239-47-47,
эл. почта: elena_naum@rambler.ru*

Освещена история формирования и содержание книжной коллекции Богдана Винара, переданной Научной библиотеке Львовского национального университета имени Ивана Франко в 2000–2007 гг. Достаточно исчерпывающе наведены основные факты, касающиеся научной и издательской деятельности Б. Винара, подчеркнут его большой вклад в библиотечную науку США. Показано, что коллекция Б. Винара должным образом представляет украиноведческие исследования, воспоминания и художественные произведения, изданные за пределами Украины после Второй мировой войны.

Ключевые слова: Богдан Винар, личные книжные коллекции, Научная библиотека Львовского национального университета имени Ивана Франко, украинистика за пределами Украины.

Стаття надійшла до редколегії 16. 12. 2010

Прийнята до друку 9. 03. 2011